

Zpráva Akreditační komise o hodnocení Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze

listopad 2007

Úvod

Akreditační komise (AK) na svém zasedání ve dnech 24.-25.10.2006 v Pelhřimově rozhodla, že bude provedeno institucionální hodnocení Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze (HTF). Za tímto účelem AK jmenovala účelovou pracovní skupinu (ÚPS), která pracovala ve složení: prof. Jan Štěpán (předseda), prof. Břetislav Horyna, prof. Jiří Mareš a doc. Martin Wernisch. Posléze byla tato skupina doplněna o zástupce studentské komory Rady vysokých škol Bc. Jána Říhu.

AK hodnotila HTF na přelomu let 2004/2005. Důvodem, proč bylo po necelých dvou letech znovu vyhlášeno její hodnocení, byly indicie vážných problémů ve fungování fakulty, které se objevily během podzimu 2006. V průběhu zahájeného hodnocení rezignoval děkan HTF prof. David Holec a rektor UK v Praze pověřil děkanskými pravomocemi na této fakultě Dr. Jiřího Vogela. ÚPS zhodnotila vážnou aktuální situaci na HTF a vypracovala "memorandum", které naznačovalo, jak situaci z pohledu AK řešit. „Memorandum“ bylo zasláno rektorovi UK v Praze a pověřenému děkanovi HTF. „Memorandum“ obsahovalo zejména tato doporučení:

1. Změna složení vědecké rady ve prospěch zástupců teologických oborů.
2. Obor Husitská teologie:
 - navrácení obsahu studijního oboru Husitská teologie do té podoby, která byla akreditována,
 - přípravu a podání žádosti o dvouoborové studium Husitské teologie umožňující kombinaci s libovolným dalším oborem realizovaným dvouoborově na UK v Praze.
3. Obor Judaistika:
 - přípravu a podání žádosti o dvouoborové studium Judaistiky umožňující kombinaci s libovolným dalším oborem realizovaným dvouoborově na UK;
 - přípravu a podání žádosti o oprávnění k habilitačnímu řízení v oboru Judaistika, což umožní kvalifikační vzestup členů Ústavu židovských studií.
4. Obory Filozofie, Religionistika a Psychosociální studia:
 - vydat se cestou redukce filozofie a religionistiky (protože obory Filozofie a Religionistika lze kombinovat na FF UK v Praze) a posilovat především teologické obory na HTF;
 - tlumit obor psychosociální studia a připravit k akreditaci dvouoborové studium sociální (charitativní, humanitární) práce.
5. Obor Učitelství náboženství, etiky a filozofie akreditovat jako dvouoborové Učitelství náboženství a etiky, resp. prostě Katechetiku, tj. kombinovatelné s jinými učitelskými obory, v němž HTF dodá především teologickou odbornost na bakalářském stupni výhradně, na magisterském stupni včetně didaktické specializace.

ÚPS v „memorandu“ dále deklarovala, že pro probíhající hodnocení bude dále rozhodující:

- a) personální dotace oborů s důrazným zřetelem jednak na adekvátní kvalifikaci jednotlivých vyučujících pro vyučované předměty, rozptylem jejich zájmů na jiná pracoviště a péči o výchovu dorostu;
- b) uzavření písemných dohod o spolupráci ve výuce a kombinacích oborů s dalšími fakultami UK v Praze, uzavřených tak, aby byly platné nezávisle na změnách ve vedení těchto fakult, přirozeně především na vedení HTF.

Zjištění

Návštěva ÚPS na HTF proběhla dne 16. 10. 2007 a zúčastnili se jí prof. Jan Štěpán, prof. Jiří Mareš, doc. Martin Wernisch a Bc. Ján Říha, za fakultu pak děkan prof. Jan B. Lášek, proděkan doc. Jiří Vogel, Dr. Kamila Veverková a Dr. Jiří Pavlík. Předmětem diskuse byly otázky týkající se výuky v prezenčním i kombinovaném studiu bakalářských, magisterských a doktorských studijních oborů, otázky personálního rozvoje fakulty a badatelských záležitostí, jakož i celkové koncepce fakulty. Součástí byl i rozhovor se studenty.

AK konstatuje, že požadavky obsažené v „memorandu“ začala fakulta postupně plnit. Pro letní semestr akademického roku 2006/7 došlo k navrácení obsahu teologických studijních oborů do té podoby, která byla akreditována. Rektor UK v Praze jmenoval novou vědeckou radu HTF s dostatečným zastoupením oblasti teologie. Dále byla fakultě doporučena akreditace stávajících studijních oborů, které byly původně akreditovány v pevných kombinacích, jako dvouoborových. To je postupně plněno. Odtud se odvíjel požadavek na personální změny, který je prakticky splněn. Dále „memorandum“ doporučilo, aby fakulta uzavřela písemné dohody o spolupráci ve výuce a kombinacích oborů s dalšími fakultami UK v Praze; ten je plněn jen částečně a prozatím ne zcela dostatečně.

Pedagogická činnost

Na fakultě se pod studijním programem Teologie realizují bakalářské obory Husitská teologie jednooborová a "dvouoborová" v pevných kombinacích s filozofií, judaistikou, religionistikou a psychosociálními studii a Pravoslavná teologie v kombinaci s psychosociálními studii; dále je to ve studijním programu Specializace v pedagogice obor Sociální pedagogika. Navazující magisterský studijní program Teologie má tytéž obory jako bakalářský; kromě toho jsou zde pod studijním programem Teologie bakalářský a navazující magisterský obor Pravoslavná teologie v kombinaci s psychosociálními studii. Magisterské jednooborové studium Teologie v oborech Pravoslavná teologie a Starokatolická teologie a Učitelství pro střední školy v oboru Učitelství náboženství, etiky a filozofie. A konečně je to doktorský studijní program Teologie s obory Husitská teologie a Judaistika.

Ve studijních oborech Husitská teologie a Psychosociální studia programu Teologie v bakalářské i magisterské formě došlo v akademickém roce 2006/7 k několika svévolným změnám oproti údajům uvedeným ve schválených akreditačních materiálech v oblasti personální i v oblasti skladby studijních plánů. V průběhu tohoto akademického roku se pověřený děkan HTF se svými spolupracovníky snažili vrátit tyto změny zpět aspoň pro letní semestr. V akademickém roce 2007/8 jsou již tyto změny napraveny. V ostatních studijních oborech k zásadním změnám nedošlo.

Diskuse se studenty všech stupňů studia, kterou vedl odděleně Bc. Ján Říha, se týkala následujících okruhů.

1. Dostupnost literatury a skript – Studenti upozorňovali na to, že pro některé předměty neexistují skripta a že dostupnost studijní literatury je zvláště v průběhu zkouškového období nízká.
2. Program Erasmus a uznávání kreditů - Studentům vadí byrokracie spojená s vycestováním. Při uznávání kreditů získaných během studijního pobytu v zahraničí nevznikají žádné zásadní problémy.
3. Kvalita výuky a evaluace – Studenti oceňují systém studentského hodnocení výuky, jehož výsledky jsou dostupné v knihovně a v IS. Kvalitu výuky studenti pokládají za vysokou.

Určité potíže mají s některými mladšími pedagogy. Oceňují seminárním způsobem vedenou výuku, širší přehled, který mohou získat, existenci „menšinových“ předmětů (tj. méně obvyklého zaměření), které ulehčují specifickou osobní profilaci.

4. Náročnost a objektivita zkoušek - O průběhu zkoušení mají studenti dostatek informací. Forma i literatura jsou známy předem (okruhy nebo seznam otázek). U předmětů s vyšším počtem studentů je zkoušení realizováno testovou formou.
5. Integrace studentů do akademické obce a poměry na fakultě - Pro nové studenty jsou pořádány seznamovací kurzy. Studenti sami vytvořili několik internetových stránek za účelem vzájemného zprostředkování důležitých informací. Menší počet studentů a pedagogů na HTF umožňuje bližší kontakty a lepší komunikaci. Studenti si váží „nepolitického ekumenismu“, pro nějž HTF vytváří prostor. Svě zástupce v akademickém senátu studenti znají a jejich volební účast je poměrně vysoká (kolem 30%).
6. Zavádění jednotného Informačního systému UK v Praze – K zavádění jednotného Informačního systému UK v Praze se studenti vyjadřovali negativně jako k opatření, komplikujícímu studium.

Badatelská, publikační činnost a personální situace

Fakulta má rozsáhlou vědecko-výzkumnou činnost, získává tuzemské i zahraniční grantové projekty. Tomu odpovídá i rozsáhlá publikační činnost, která je vcelku rovnoměrně rozložena mezi jednotlivé katedry fakulty i jejich pracovníky a zdaleka se neomezuje pouze na domácí možnosti publikace.

Kvalifikační struktura fakulty je vyhovující, ale s přechodem na řádné dvouoborové studium bude třeba dalších habilitací. S tím se v perspektivách počítá zejména u mladých pracovníků, kteří již prokázali svou erudici.

Fakulta disponuje oprávněním konat habilitační a jmenovací řízení v oboru Teologie. Po jednom habilitačním řízení bylo úspěšně konáno v roce 2004 a v roce 2007, neúspěšně v roce 2006, přičemž jedno habilitační řízení je v běhu. Úspěšné jmenovací řízení bylo konáno 2006-7.

Materiální zázemí

Materiální a informační zabezpečení výuky a fakulty vůbec je vyhovující. Bylo by vhodné zlepšit dostupnost studijní literatury. Závažné finanční problémy fakulty vzniklé aktivitou předchozího vedení jsou průběžně řešeny, definitivní vyřešení zadluženosti se očekává během šesti let.

Vnitřní hodnocení

Vnitřní hodnocení je realizováno především formou studentského dotazníkového šetření. Výsledkem evaluací je svazek obsahující výsledky dotazníků pro jednotlivé předměty. Návržnost dotazníků je převážně vysoká (až 90 %). Případná nápravná opatření jsou, na základě jednotlivých zjištění, přijímána interní cestou. HTF UK očekává další vývoj v oblasti hodnocení výuky v návaznosti na přípravu metodiky porovnávání výsledků na jednotlivých fakultách UK v Praze.

Závěry a doporučení

Na základě předložených podkladů k hodnocení, na základě osobního jednání s vedením fakulty a studenty dospěla AK k závěru, že nové vedení fakulty se snaží plnit podmínky akreditace. HTF se vrátila ke konsolidovanému stavu srovnatelnému se situací předcházející loňskému propadu.

Část úkolů vymezených v „memorandu“ již byla splněna:

- 1) bylo změněno složení vědecké rady HTF ve prospěch zástupců teologických oborů;
- 2) u studijních oborů Husitské teologie došlo k návratu k obsahu deklarovanému v akreditačních materiálech;
- 3) byly akreditovány obory Husitská teologie a Judaistika jako dvouoborové;
- 4) k akreditaci byl připraven studijní obor Sociální a charitativní práce jako náhrada za dosavadní Husitskou teologii v kombinaci s psychosociálními studii;
- 5) k akreditaci byl připraven studijní obor Křesťanská filozofie a religionistika.

AK oproti původnímu návrhu v „memorandu“ na redukci katedry filozofie a religionistiky na servisní pracoviště uznává potřebu studentů příslušných oborů pro HTF, nikoliv však dosavadní poněkud nestandardní cestou, ale s jasnou koncepcí a nezavádějícími názvy oborů.

Zbývá dořešit:

- 1) Postavení oboru učitelství náboženství, etiky a filozofie, jakož i příslušné katedry a její vhodné personální doplnění.
- 2) Uzavření písemných dohod o spolupráci při výuce a kombinacích oborů s dalšími fakultami UK v Praze, neboť je aktuální pro dvouoborové studium oborů Husitská teologie a Judaistika, které již bylo akreditováno.
- 3) AK doporučuje, aby se HTF systematicky zabývala uplatnitelností svých absolventů na pracovním trhu a aby v tomto směru přijala vhodná opatření.

Další doporučení týkající se pedagogické činnosti:

- 1) Věnovat větší pozornost studijní zátěži a správné alokaci kreditů.
- 2) Soustředit se na zvýšení mobility, a to jak vlastních studentů HTF, tak studentů přijíždějících ze škol, s nimiž HTF uzavřela dohody.
- 3) Zapojit zahraniční studenty do hodnocení výuky.
- 4) Hledat způsob, jak posílit knižní fondy dostatkem studijní literatury.
- 5) Vytvořit propracovaný systém vnitřního hodnocení kvality pedagogické činnosti.